

למרות הכל, סגר

מאת: אל"מ (מיל') ד"ר רפאל בוכניק-חן

מבט מבס"א מס' 1,752, 17 בספטמבר 2020

תקציר: במגפה עולמית חמקמה שהנסתר לגביה רב מהנגלה שומה על המומחים להניח הנחות עבודה מחמירות כבסיס לקבלת החלטות. הסגר אליו עומדת ישראל להיכנס הוא מכשיר לגיטימי ומחויב המציאות בעת הזו העשוי לבלום את התחלואה הגואה, כפי שאירע בגל הראשון בישראל וברחבי העולם. אין מנוס מההערכה שרבים ממבקרי המהלך, ובפרט אלה המתייגים אותו כמשרת אינטרסים אגואיסטיים של רה"מ נתניהו, חותרים לקריסת מערכות, כקודם לחפור בו במאבק לסילוקו מהשלטון.

הגל השני של מגפת הקורונה גורף יותר מקודמו, ומקדמי ההדבקה שלו מסחררים. הכיצד נקלענו למציאות זו, המאיימת לערער את יסודות החברה הישראלית ולרסק את כלכלת אומת ההייטק?

ההצלחה המובהקת של הממשלה בעת הגל הראשון של המגפה, שמיצבה את ראש הממשלה נתניהו כקברניט שחילץ ספינה שנקלעה לסערה רוגשת והשיבה לחוף מבטחים, חצתה מחנות פוליטיים. ביטוי להישגו של נתניהו הומחש אף במספר סקרים עוקבים שהצביעו על התחזקות נמרצת של הליכוד, עד כדי ארבעים מנדטים ויותר.

השטחת העקומה כמשימה ראשונה במעלה הושגה במידה רבה באמצעות הסגר ההרמטי, ולא פחות מכך, בשל צייתנות חרדתית של הציבור. גם בנסיבות ששררו אז קמו גורמים שכפרו בעצם קיומה של מגיפה והזריקו לחלל התקשורת מעין היגיון קונספירטיבי שעמד מאחורי קבלת ההחלטות הנוקשות, משיקולים פוליטיים.

מובילי דעה בתקשורת הישראלית אף ההינו לטעון עם היציאה מהגל הראשון כי בעצם לא הייתה מגיפה, למעט הידבקות במגזר החרדי המציית לרבנים ולא לשלטונות ובמעונות הקשישים, עובדה שהוצגה כשלעצמה כמחדל ממשלתי המחייב ועדת חקירה.

התפשטות התחלואה הנוכחית במדדים של טור הנדסי אינה גזירת גורל אלא במידה רבה תולדה של פריקת עול ציבורית וזלזול בוטה בהנחיות הריחוק החברתי, השמים לאל את החלטות הדרג המדיני והמקצועי. מגמה זו שואבת צידוק גם מתחושת האיפה ואיפה בציבורים שונים בהקשר לאכיפת מגבלות ההתקהלות, ובעיקר מהתיוג הממוקד של קבוצות אוכלוסייה מסוימות מאוד.

הכבלים המשפטיים הרובצים על מקבלי החלטות בהקשר להגבלת ההפגנות ההמוניות בסמוך למעון ראש הממשלה, העומדים בסתירה מוחלטת לפסיקתו של נשיא בית המשפט העליון אהרון ברק בעת ההפגנות מול מעונו הרשמי של רה"מ רבין במהלך תהליך אוסלו, מצטיירים כניצחון פירוס של חופש הביטוי. התוצאה הבלתי נמנעת מאבסורד זה היא דרבון סרבנות גם מצד מי שכבר הפנימו את הכורח בציות לכללים.

בכך לא סגי; לא ניתן להתעלם מהעידוד של מומחים בתחום בריאות הציבור ואפידמיולוגים, כאלה שהם מונחי-אג'נדה מחד גיסא, ונגישים לערוצי המדיה המרכזיים מאידך גיסא, להמשך ההפגנות ואף להרחבת ממדיהן בטיעון הגנרי לפיו אין סכנת הדבקה באוויר הפתוח. הנימוק שאין נתונים הסותרים את טענתם מופרך ובעיקר מסוכן, בריאותית וחברתית כאחד.

במגיפה עולמית חמקמקה שהנסתר לגביה רב מהנגלה שומה על המומחים שיניחו הנחות עבודה מחמירות כבסיס לקבלת החלטות במקום לצפות לנתונים סטטיסטיים, גם אם חלקיים. באנלוגיה מעולם המודיעין, יהא זה נכון לגרוס כי קיימים פערי מידע מהותיים באשר למכלול היבטיה של מגפת הקורונה ומכאן שקבלת החלטות המתבקשת אמורה להתבסס על תרחיש קיצון.

הסגר הוא לפיכך מכשיר לגיטימי ומחויב המציאות לעת הזו. הצלחתו בהורדת ממדי התחלואה תלויה בציינתנות הציבורית מתוך שכנוע מלא כי המדובר בצוק העיתים. החלתו בנחישות תוך כדי רגישות ראויה ובשום שכל עשויה לשנות את התחלואה הגואה, כפי שהוכח בגל הראשון בישראל וברחבי העולם.

אין מנוס מההערכה שרבים ממבקרי המהלך, ובפרט אלה המתייגים אותו כמשרת אינטרסים אגואיסטיים של רה"מ נתניהו, חותרים לקריסת מערכות, כקרדום לחפור בו במאבק לסילוקו מהשלטון.

- אל"מ (מיל) ד"ר רפאל בוכניק-חן מומחה לענייני המזרח התיכון ויחסים בינלאומיים. שירת 26 שנים בחיל המודיעין. כיהן שלוש שנים במשרד ראש הממשלה ובמשרד הביטחון. כיום חוקר בכיר במרכז בס"א.